

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1-20, z dostavljanjem na dom K 1-50; po pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četrtletno K 5—, mesečno K 1-70. Za inozemstvo celoletno K 30—. : Telefon številka 303. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Opoli se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglašje se plača: petletna vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašjanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. : Telefon številka 303. :

Sloboda tiska.

Sloboda zborovanja in sloboda tiska je bil in je v nekaterih državah še danes eden najvažnejših postulatov po reakcionarnih vladah zatiranih narodov. Večina evropskih narodov je v tem oziru že zdavnaj izvojevala zmago in v najnaprednejših evropskih državah se smatra sloboda zborovanja in sloboda tiska za tako samo ob sebi umljivo stvar, da nikomur niti na misel ne prihaja, da bi proti temu nastopil, ker ne samo, da bi vsak poskus omejevanja slobode zborovanja in slobode tiska bil že a priori obsojen na fiasko, ampak bi človek, ki bi kaj takega predlagal, popolnoma onemogočil samega sebe v javnem življenju.

Vzorne države v tem oziru so: Anglija, Švica, Francija, Švedska, Norveška in — končno — tudi sicer bi-rokratično-militaristična Nemčija — torej najnaprednejše evropske države, ki so dobile v tem oziru dobre pomenjalce celo v balkanskih državah, iz katerih se naši birokrati prav radi norčujejo, češ, da so zaostale v vsakem oziru, da so „divje“ itd.

V resnici je pa ravno Avstrija v vsakem oziru zaostala za naprednimi evropskimi državami in za to se ni čuditi dejstvu, da se smatra Avstrijo in reakcionarstvo povsod za identična pojma.

Merilo za naprednost kake države niso in ne morejo biti lepo zidane kasarne, policijska organizacija in podobno ampak sorazmerje med pravici in dolžnostmi državljanov, ki se morejo posvetiti intenzivnemu in vsestranskemu gospodarskemu delovanju. Če-le, ako jim ni treba trošiti svojih sil v boju za dosego najelementarnejših pravic človeka in državljana, ako niso podložniki kakega reakcionarnega vladnega sistema, nego prosti državljanji, ki imajo sicer svoje dolžnosti napram skupnosti, za to pa tudi svoje pravice.

Za avstrijske državljane druge vrste — pripadnike nepriviligiranih narodov — se nikakor ne more reči, da stojijo njihove pravice v pravilnem sorazmerju z njihovimi dolžnostmi; njim se da vsak dan očitno čutiti, da so podložniki in ne ravnopravni državljani.

Dokazov za to našo trditev ne bomo naštevati, ker jih je — preveč. Za danes se hočemo pečati s tiskovnimi razmerami na Slovenskem, ki ne zaslužijo samo vsa pozornost slovenske javnosti, nego bi se morala pečati z njimi tudi širša evropska javnost kot s škandalom, ki dela sramoto Evropi in veku, v katerem živimo.

Avstrijski tiskovni zakon je sploh tak, da bi se že zdavnaj moral nahajati samo v arhivih in bibliotekah, ne pa pri sodiščih, državnih pravdnistvih in — nredništvih in skrajni čas je že, da ga vržejo v staro šaro, kamor spada in se nadomesti z novim, ki bi vsaj kolikor tolklo odgovarjal duhu

časa. In še ta zastareli zakon se ne interpretira povsod enako, nemško časopisje nikdar ne čuti na sebi teže njegovih strogih odredb, kakor bi bil on samo za to tako reakcionaren, da se z njim lahko šikanira nemško časopisje, med tem, ko živa nemško časopisje takointako takorekoč popolno tiskovno slobodo.

Naj navedemo samo en slučaj, ki naravnost drastično ilustrira tiskovne razmere pri nas.

„Grazer Tagblatt“ je pred časom priobčil članek, v katerem je pozival Nemce na bojkot slovenskih trgovcev, obrtnikov itd.; članek ni bil konfisciran. „Slovenski Narod“ je priobčil članek doslovno, v izvirniku in tudi ni bil konfisciran. Potem je „Slovenski Narod“ priobčil članek v doslovnem slovenskem prevodu in ni bil zaplenjen, ko je pa priobčil članek še enkrat v prevodu, ali tako, da je pisal povsod mesto „Nemci“, „nemški“ — „Slovenici“, „slovenski“ in narobe — ga je državni pravdnik zaplenil od začeta do konca!

Nemški listi lahko pozivajo na poboj Slovencev in nihče se ne bo ganil, ako pa slovenski list napiše, da se „Kranjska hranilnica“... imenuje pravilno „Kranjske Sparkasse“, skočijo državnemu pravdniku pred oči takoj paragrafi tiskovnega zakona, ki govorijo o bojkotu, hujšanju itd. in list bo gotovo — pobeljen.

Kdo bi našteval vse te kričeče slučaje, ki so mogoči samo in edino pri nas in k večjemu še na Ogrskem! O slobodi tiska se na Slovenskem niti ne sanja nikomur, tiskovne razmere pri nas so take, da bi mogli biti veseli, ako se slovenskega naprednega časopisja vsaj direktno, sistematično in namenoma ne bi preganjalo, ker nad njim vrši državni pravdnik persekucijo, ki jo vedno in v vsakem slučaju sankcionira — naše c. kr. deželno kot tiskovno sodišče...

O slobodi tiska smemo Slovenci pač samo — sanjati, kakor moremo le sanjati o marsičem drugim še in tudi to nam je dovoljeno samo za to, ker nam vsaj sanj nihče ne more — konfiscirati...

Rekonstrukcija kabineta.

„N. F. Presse“ je prinesla, kakor sama zatrjuje iz dobro informiranega vira vest, da smatra Gautsch kot prvo nalogo in potrebo, predno preide parlament k rednemu delu rekonstrukcijo kabineta.

Po poročilih „N. F. Presse“ bi bil ta novi kabinet uradniški, a bi se pri sestavi istega oziralo na narodnostne zahteve posameznih narodov; tako namerava Gautsch zopet zasesti mesta ministrov-krajanov. Čehi bi dobili v novem kabinetu razen ministra krajana dva resortna portfelja, a Gautsch baje tudi študira kako bi udeležil

aspiracije Jugoslovancov, ki zahtevajo tudi svoje zastopstvo v kabinetu. To vest „N. F. Presse“ so uradni in napoluradni listi demantirali, a tudi češki listi trdijo, da ne more biti poprej govora o rekonstrukciji kabineta, dokler niso končani dogovori med posameznimi strankami in narodnostmi. Bilo bi pa tudi od Gautscha skrajno nepredvidno, da bi brez sporazuma kar na svojo roko eksperimentiral s kakim uradniškim kabinetom, ker je situacija v parlamentu za take poskuse, ki so se že Bienertu tako korenito ponesrečili, skrajno riskirana. — Kar se pa tiče udeležitve jugoslovanskih aspiracij in zahtev po zastopstvu v eventualno rekonstruiranem kabinetu, smo mnenja, da je za nas Slovence proketo vseeno, ako sedi v kabinetu kaka jugoslovanska ekscelencija ali ne. Predobro poznamo avstrijski režim, da bi mogli še zaupati vanj in karkoli pričakovati od njega; v resnih septembrih dnevih sta sedela v kabinetu dva odločna prijatelja in zagovornika Slovencev, češka ministra Bráf in Zächek, ki sta odkritosrčno in brezobzirno zastopala v ministrskem svetu težnje Slovencev, a mi smo ostali na istem kakor poprej. Prepričani smo pa tudi, da eventualni zastopnik Jugoslovancov v novem kabinetu ne bo in ne bi mogel zastopati naših interesov, ker vlada pač predobro ve, koga bo poklicala v kabinet. Mi Slovenci smo prišli do prepričanja, da je vseeno, ako smo sploh zastopani v parlamentu in kabinetu, ker od nobene strani nimamo in ne moremo v ti pripravi Avstriji pričakovati ničesar, pa naj je na vladi parlamentarni ali uradniški kabinet. Tako, kakor se je Slovincem godilo v času absolutizma, se nam godi danes v času ustave in parlamenta. Vse avstrijske vlade s cinčnim ignoriranjem prezirajo naše zahteve bodisi na političnem, kulturnem in gospodarskem polju; včasih smo prošli, potem zahtevali in protestirali, a dosegli smo vedno isti nič, zato pa nam kaj malo mar, kaj delajo in namestajo na Dunaju, ker vemo, da Slovinci gotovo ne bomo dosegli ničesar, pa naj bi sedel v novem kabinetu kak jugoslovanski parlamentarec ali pa kak uradniški birokrat. Mi smo obupali nad avstrijsko konstitucijo, ki ni nič drugega nego krinka najhujšega absolutizma, vladi in merodajnim krogom je parlament in ustava nekako potrebno zlo, s katerim maši usta onim, ki se v svojih idealnih in patriotičnih mislih hočejo sklicevati na moderni ustroj naše monarhije. A ta naša ustava s svojim § 14. ni nič drugega nego neka pogojna ustava, v kateri pravi vlada parlamentu: ljudje, ako nečete svojevoljno storiti tega, kar hočemo, storili bomo mi to, česar nečete vi! To je smisel in princip avstrijske ustave!

Pa seveda, ako bi se tudi za del časa uveljavila v Avstriji moč ter veljavnost § 14. Slovinci ne bi imeli nikakih koristi, ker vlada tudi na ta način ne bi udovoljila naših zahtev. Nepomembnost avstrijskega parlamenta je dokazala vlada v zasedanju razpuščenega parlamenta. Ko ji ni bilo mogoče, da doseže to, kar je hotela in kar se ji je zdelo potrebno, poslala je parlament domov in vladala brez strahu na bodočnost po svoje. Izdala je več odredb potem § 14., ki jih v parlamentu ni mogla izvesti, razpisala je nove volitve, sicer je računala na gotovo večino, a bistvena ideja to ni bila, ker si je pač mislila, da lahko doseže v parlamentu ali pa brez njega isto!

Predlog socialnih demokratov, da naj se postavi radi uporabe § 14. Bienertov kabinet pod obtožbo, je seveda propadel, ker avstrijski parlament nima poguma, da bi nastopil na ta način proti vladi in njenemu režimu. Zato pa dela vlada v parlamentarni in neparlamentarni dobi to, kar hoče, ker ve, da ne nosi kljub ustavi nikake odgovornosti ljudstvu in njenemu zastopstvu.

Bolgarsko sobranje je postavilo brezobzirno pod obtožbo kabinet Stambulovistov in posamezne člane izročilo državnemu sodišču, samozavest parlamentarizma in umevanje pomena ustave je v Bolgarski pač bolj razvita nego v naši stari Avstriji.

Tak je avstrijski parlamentarizem, tako postopanje vlade v neparlamentarni dobi; kdor si misli, da bi vlada v neparlamentarni dobi izvršila kaj v korist ljudstva, se seveda moti, ker vlada dela le v svojo korist, a interesi prebivalstva so ji deveta briga.

A ne samo mi, tudi drugi avstrijski narodi so obupali nad takim parlamentarizmom, kar so dokazale zadnje volitve. Neoporečno dejstvo je, da se avstrijsko prebivalstvo ni več s takim zanimanjem udeleževalo volilnega gibanja in stopalo indignantno do voliš! Te indignacije niso odpomogli tudi zakoni o volilni dolžnosti. Avstrijskemu prebivalstvu je postal parlament nekaj vsakdanjega, ker ve, da je v njem vsako delo njemu v korist izključeno, zato pa ne zasleduje parlamentarnega dela.

Avstrijska vlada je s svojim postopanjem, parlament pa s svojo indolencio dosegel to, da stojimo danes v Avstriji pred bankrotom parlamentarizma! To prepričanje se uveljavlja čimdalje bolj v vseh slojih prebivalstva! Nesrečni gmotni položaj velike večine prebivalstva, vedno naraščajoča draginja dovaja ljudstvo do skrajnih mej človeške potrpežljivosti. Ljudstvo ne zaupa več oni korporaciji, ki je v jenskem zasedanju tako hladnokrvno odklonila ljudske zahteve, ki ni hotela nastopiti proti vedno naraščajočemu pomanjkanju.

Kakor se trdi, se sestane parlament v najkrajšem času k izvanredni seji, da reši draginjsko vprašanje! A kdo more zaupati in verjeti, da bo parlament, ki je pred par meseci od-

klonil ljudske zahteve, storil kaj v korist istega.

Zdi se nam, da je to zasedanje parlamenta zgodovinske važnosti za Avstrijo. Ako ne bodo zastopniki narodnosti in slojev pomagali ljudstvu, morali si bodo pomagali sami, zna se zgoditi, da bo govorila ulica.

In zato lahko trdimo, da stojimo v Avstriji pred bankrotom parlamentarizma!

Posledice pa naj nosijo oni, ki so zakrivali ta položaj, ki lahko privede do skrajnosti!

Iz slovenskih krajev.

Iz Dolskega se nam poroča: Kakšen vpliv ima „Jutro“ naj vam služi nastopno. Naš gospod župnik Rihterč je dobil nekega dne od mesarja zavito meso v „Jutru“, katera številka je ravno bila, mi ni znano, znano mi je le, da je gospoda župnika popadel, ko je zagledal meso zavito v „Jutro“, žledolčni krč in kaj vem še kakšne bolezni. Pa kaj, nesreča se je zgodila in g. župnik se je nemudoma odpeljal v Toplice. Vrnil se je in upamo ozdravljen. Ni zlomka vsaj je moral celih 14 dni piti samo vodo, da je poplaknil jezo, katero mu je povzročilo meso v „Jutro“ zavito. Razume se, da je takoj odpovedal mesarju, da mu ne prodaja več mesa! Druga nesreča se ni pripetila čeprav bi privoščili g. župniku, da ga že kmalu sreča pamet, katero je že davno izgubil ali pa kje pozabil.

Iz Škofje Loke. Že zadnjič enkrat ste dobili poročilo o občinskih volitvah v naši sosednji občini Zmirec. Škofješki župnik, častiti gospod Avguštin Sinkovec se je spravljal nad prejšnjega zminkega župana Luka Dagarina v Puštal in je napel vse svoje sile, da bi ga spravil ob županstvo. V občinskem odboru je pa hotel imeti moč, ki bi bili popolnoma odvisni od farovža in bi plesali vedno le po vižah farovške muzike. Načrti Sinkovičevi so padli v vodo; niti enega svojih kimovcev ni mogel spraviti v občinski zastop, izvoljen je bil stari, občesposlovan župan kot neodvisen mož, dasiravno klerikalnega mišljenja. Ljudje — tudi nekdanji fajnotovrji ožji pristaši — so zdaj spoznali Sinkovca do dobrega in se mu nečesto v nobeni stvari pokoriti. Ker so včas pristojbine za pogrebe, poroke itd. silno visoke, je storil sedanj župan odločilne korake in je dal na Mali Šmaran klicati pred kapucinsko cerkvijo, naj se občani oglašje pri njem in povedo, koliko je kdo moral plačati štolnine, da se bo na ta način dognalo, če isti zavoljo svoje visokosti v vsakem slučaju res odgovarjajo tarifom. K temu koraku ga je prisilila samo dolžnost in skrb, v vseh ozirih varovati koristi svojih soobčanov, ki so se velikokrat pritoževali nad visokimi pristojbinami za cerkvena opravila. — Tudi v našem mestu je začel

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Ona je v nevarnosti! je kričalo v njegovi duši, dočim so mu mučni vzdihji trgli grol in so se mu nohtje krčevito zadirali v dlani. On je v nevarnosti! Kaj me briga! Ali je prišlo njej na um, da bi rešila mojo mater, ko je reva umirala od žalosti in bede? Ali se je spomnila, da bi pomagala mojemu očetu, živčemu ob javni dobrodušnosti, kakor mi je dejal tisti zverinski župan v Nervezi? Ali je mislila na to, da bi otela mene, ko sem ječal pokopan v globoki temnici! Prava reč, da je preprečila mojo aretacijo v hiši na Olivolskem otoku! Saj bi jo bilo razburilo in vznemirilo, če bi me bili zaprli še enkrat... Sicer pa si takrat ni upala, da bi mi rekla le besedo. S tem, da je obvarovala mene, je obvarovala sebe samo. Oh, nekdanje čase, ko sem hitel še vsak večer na Olivolski otok — če bi mi bil takrat kdo rekel, da Leonora ni najčistejši vzor ljubezni, samozatajevanja in požrtvovalnosti, združenih v najplemenitejši duši na svetu, ubil bi ga bil! Toda, dočim sem dobel svoj roj, da bi se mogel zopet približati, in so mi nohtje krvaveli ob kamnu ter sem rjul od obupa, je premišljala ona samo o tem, kako bi nadomestila ugrabljeno ljubezen z drugo ljubeznijo! Ah ti uboga zvesta in čista zaročenka! Ona je v nevarnosti! Prav je; ali ni to kazni, ki prihaja nad njo za njen greh? Zakaj naj se postavljam med njo in med pravično plačilo, ki ji ga pripravlja usoda brez mojega sodelovanja?

Vse te misli, za katere rabi beseda predolgo časa, so se razbliskale v par trenutkih. Rolandovi možgani so bili v tej minuti podobni hudournemu nebu, ki ga orjejo strele, švigajoče od vseh vetrov in zlivajoče se vrhu neba v slepeče, zlovesče žarenje.

Njegovo trpljenje je bilo strašno. Ihtenje je hropelo v njegovih prsih, dasi njegov okameneli obraz ni razodeval drugzga kot tiho sanjarijo. Res pa je, da bilo groza gledati izraz, ki je razodeval to sanjarijo v njegovih potezih.

In naenkrat je zasijal slepeči žar vseh teh združenih bliskov.

V zenitu njegove misli se je utrgalo kakor strela. — Jaz nesrečnež! Ljubim jo še vedno! Ljubim jo blazno! Nikdar je nisem nehal oboževati! In jaz, ki nisem trepetal se nikoli, trepečem ob goli misli, da ji preti nevarnost!

S stopnjujočim se naporom je pomiril in ukrotil svojo razburjenost.

In odgovoril je vprašanju, ki mu ga je zastavil Džennaro, odgovoril s tihim, skoraj ponižanim glasom, z glasom premaganca:

— Govorite, gospod. Kakšna je nevarnost, ki preti Dandolo hčer? ...

— Pravo ime imenujete, gospod, je povzel Džennaro živahno. Da, da, zanj gre v tej zadevi... Vedite torej, gospod, da mi je prišlo na um, okoristiti se s tistim grobom v kripti pri Sv. Marku. Dasi je bilo zborovanje, na katero ste me blagovolili povabiti s tako neobičajnimi ceremonijami, poslednje, vendar sem sklepal po izvestnih znamenjih, da se nekateri izmed zarotnikov še snidejo na tihem, to je, brez vednosti ostalih zarotnikov, vzlasti pa generalnega kapitana Altierija. Gotovo se še spominjate, kake reči so se zarotniki pomenkovali o Dandolo, ko so izvedeli, da se hoče umakniti. In tu naj se dotaknem delikatne točke svojega raporta... hotel sem reči, najinega razgovora! ...

In Gvido Džennaro se je za hip prekinil, kakor da hoče izmeriti učinek tega zarekljaja.

Toda na zaprtem licu Rolandovem je čital samo globoko zanimanje.

Zato je nadaljeval, prizadevaje si, da bi dal svojemu pripovedovanju lice pravčatega policijskega raporta:

— Torej, že drugi dan nato sem se zvečer skril v znano vam grobnico; okrog enajste ure je prišlo v kripto kakih petnajst zarotnikov. Ti gospodje so med seboj obnovili razgovor, ki se je vršil že prejšnji večer ob navzočnosti Altierija, njihovega načelnika, kolovodje vseh zarotnikov. Zaključili so, da je treba spraviti Dandola s poti kakor hitro mogoče, češ, da je skrajno nevarno pustiti življenje človeka, ki ve za vse tajnosti zarote, pa umakne dano besedo brez sprejemljivega razloga. Ko so dognali

to točko, je eden izmed gospodov vstal in omenil, da živi vemožni Dandolo že dalje časa zaprt s svojo hčerjo, gospo Altierijevo. Pripomnil je, da ve iz zanesljivega vira, da je tudi gospa poučena o zaroti in da je že večkrat grozila svojemu soprogu z ovadbo.

Ta vest je napravila med navzočimi zarotniki globok učinek. Po kratkem preudarku so sklenili enoglasno smrt gospe Altierijeve in izžrebali iz svoje srede tistega, ki naj umori Dandola, in tistega, ki naj umori njegovo hčer...

Gvido Džennaro je premolknil iznova ter pozorno pogledal Rolanda.

To pot je bil gotov svojega učinka.

Mrtvaška blodota se je bila razila po obrazu Rolanda Kandiana, ki si je — hoteč nemara zadušiti kak vzrok — grizel ustnice tako besno, da so krvavele. Strašno je bilo pogledati to rdečo liso v tem mrtvaškem obrazu.

— Gospod, je nadaljeval Džennaro, ali želite izvedeti ime tistega, ki naj umori Dandola? ...

— Ne, je odgovoril Roland zamolklo.

— Ali ime onega, ki ima nalogo, umoriti gospo Altierijevo?

Rolandove oči so zažarele.

— Ime mu je Grimani, je dejal Džennaro mirno. Mladi Grimani. In načrt, kako naj izvrši umor, je ta: gospa se pelje po dvakrat na teden od gotovih dnevih v gondoli na izprehod.

— To vem, je dejal Roland s hripavim glasom.

— Pot je vedno ista: pelje se do Mostu Vzdihljajev, kjer se ustavi par trenutkov; nato se vrne domov...

Vem, je ponovil Roland, in njegov glas je bil podoben obupnemu hropenju.

— Torej, gospod Grimani se hoče okoristiti s to prilikom. Končal sem, gospod. Usofam si vas samo še vprašati, ali sem držal svojo besedo in ali sem resnično poplačal svoj dolg, ki ste mi ga naložili s tem, da ste prizanesli mojemu življenju.

— Da! je odgovoril Roland.

Gvido Džennaro se je globoko priklonil.

(Dalje.)

Pisarna-UNIVERSAL-agenture
: M. MULLEY :
i. da, uredi in založi edini popolni slovenski

ADRESAR : za Kranjsko, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.
Važno za inzerente.

zdaj ob pripravah za občinske volitve vreti med volilci. Pripravlja se akcija za organizacijo neodvisnih meščanov, ki nečijo nobene komande od desne ali leve, ampak hočejo zastopati vedno le interese ter koristi meščanstva in občine. Upamo, da bo započeto delo rodilo dober sad. Kljub temu, da so oni možje, ki imajo svojo oporo v farovžu, trdno prepričani, da zagospodarijo po predstojajočih volitvah v naši občini, pričakujemo, da se njih nakane in želje ne bodo nikdar vresničile, ampak da bodo izvoljeni v občinski zastop samostojni možje, neodvisni od farovške gospode. Značajni volilci, pokažite v tem odločilnem trenutku svojo samostojnost in neodvisnost, da bo res zmogla prvsta ljudska volja!

Stara Loka. Pred kratkim smo imeli pri nas slučaj nesrečne smrti, ki je nagloma preminula gospa Logonder, danes vam pa poročam o drugem. Včeraj, 11. t. m. se je na domačem vrtu pri telovadbi na krogih ponesrečila absolvent kadetne šole praporščak Bernik, star 19 let. Po neprevidnosti se je zapletel z glavo v vrvi pri krogih, da je obvisel na njih. Na tleh poleg njega ležeči žepni nož priča, da se je skušal rešiti, toda vsled oslabiljenosti ni mogel ničesar opraviti. Bil je zelo nadarjen, vsled svoje mirnosti splošno priljubljen. Takojšnja zdravniška pomoč je bila brezuspešna, dvanaest ur po nesreči je izdihnil. Smrt nesrečnega mladeniča je vzbudila povsod iskreno sožalje.

† Uroš Kuzmanović.

V Belgradu je umrl v ponedeljek odvetnik Uroš Kuzmanović, ki je zaslužil, da se ga spominjamo na tem mestu, ker je mnogo Slovencev, ki so prišli ob raznih prilikah v Belgrad življalo njegovo izredno gostoljubnost. Uroš Kuzmanović je bil Srb, ali gospa soproga je Slovenka — sestra g. R. Megušarja, nadučitelj v Podzemlju v Beli Krajini — in tako je postala njihova hiša nekako središče maloštevilne belgrajske slovenske kolonije in v tej hiši je bil skoraj vsak Slovenec, ki je prišel v Belgrad.

Pokojni Uroš Kuzmanović in njegova gospa soproga sta sprejemala vsakega Slovenca z odprtimi rokami, z vso ljubeznjivostjo in z onim pravim srbskim gostoljubjem, ki ostane vsakemu, ki ga je kdaj vžival, v vednem prijetnem spominu.

Spominjam se krasnih dni, ki sem jih preživel v družbi še drugih članov belgrajske slovenske kolonije pri tej gostoljubni in ljubeznjivi družini. Gospod in gospa Kuzmanović, Janko Vukasović-Stibel, gospod in gospa Rozman, dr. Zupanec in semtertja še kak „novi“, oziroma slučajni Slovenec. Razlegala se je slovenska pesem, veselje je vladalo v tej hiši in ure so potekale hitro, kmalu je bila polnoč in razšli smo se vsak na svojo stran, veseli, da smo preživeli zopet lep in prijeten večer.

Pokojni Uroš Kuzmanović v javnosti ni nastopal, ali bil je izvrsten odvetnik in prijatelj je imel toliko, kot malokdo. Vsi so ga imeli resnično radi in v družbi, kamor je prišel, je bil sprejet z velikim in odkritosrčnim veseljem. Videl sem to večkrat, ko sva prišla skupaj h „Kolarcu“ ali v „Kasino“.

Mlad mož, 47 let star! Zadnjikrat sem ga videl v juliju t. l., ko sem bil na častniškem kongresu v Belgradu. Bil je bolehen in videlo se je, da ne bo nikdar več zdrav, ali kakor je bil bolan, je bil v slovenski družbi vesel in dobre volje.

Težka mi je bila takrat ločitev, ker sem vedel, da nikdar več ne

stisnem te poštene srbske desnice ... Pok. Uroš Kuzmanović zapušta soprogo in petnajstletno hčerko Ružo, pridno učenko petega razreda dekliške gimnazije, mater, brata in tri sestre.

Naj v miru počiva! Njegovi prijatelji, ki jih ima dosti tudi na Slovenskem, ga obdržijo v blagem spominu. —ut.

DNEVNE VESTI.

„Slovenec in srbski zarotniki. „Slovenec“ ni prav, ker priobčujeta „Jutro“ in „Slov. Narod“ Novakovičeve memoarje in pravi, da srbski oficirji — zarotniki baje niso postopali kavalirsko. Seveda najbolj kavalirsko bi bilo pustiti Aleksandra in Drago na prestolu, da bi še naprej mrcvarila Srbijo kot sta jo začela mrcvariti. Kaj pa to je bilo kavalirsko, ko je dal Aleksander pri marcovih demonstracijah 1. 1903., ko je belgrajska visokosolska in trgovska omladina zahtevala samo vrnitev nasilno suspendirane ustave, streljati na demonstrante, pri kateri priliki je bilo ubitih toliko ljudi, da je dala policija — samo da bi skrila pravo število mrtvih — pometati mrtva trupla v Donavo? Ali je to bilo človeško in kavalirsko, prijatelj iz Kopitarjeve ulice? Sicer je pa že zdavnaj znano, da zarotniki niso oskrnjevali mrtvih trupel kralja Aleksandra in kraljice Drage in da je to bajko izmislila preživahna fantazija nemških žurnalistov. Ne bomo trdili, da je „Slovenec“ vedoma in z namenom po krivem obdolžil zarotnike tega dejanja, ali svetovali bi mu, da bi bil drugičkrat previdnejši in da ne bi preveč verjel nemškemu listom, ki je vendar znano, kako malo je tem listom verovati, kadar pišejo — o Slovanih.

Protekcijonizem pri deželnem odboru. Takoj, ko so dobili klerikalci kranjski deželni odbor v svoje roke, so začeli uvajati tak protekcijonizem, kakoršnega uveljavljajo povsod, kjer so absolutni gospodarji. Pri podeljevanju služb se čisto nič ne ozirajo na kvalifikacije, ampak samo na politično prepričanje kompetentov in pa na to, ako kakega kompetenta priporoči kak vpliven klerikalec. Ivan Frass, deželni sluga, je služboval prej pri škofu Jegliču kot strežaj, pri deželnem odboru je pa dobil službo na priporočilo svojega prejšnjega prevziščenega gospodarja. Pa ko bi bil mož samo sprejet v službo, ne bi človek še nič rekli, ali klerikalni deželni odbor mu je podaril kar tri cele triletnice, to je celih deset let! Je to kaka pravica? Ako morajo drugi avanzirati po letih službovanja, zakaj se podarja bivšemu snažitelju škofovih čevljev kar deset let? Korupcija in nepotizem pač cvete pod klerikalnim gospodstvom v deželnem odboru tako, da bolj že ne more več. Sicer pa klerikalci s tem sami sebi kopljejo grob, ker končno bodo vsi sprevideli, da klerikalcem ni do drugega kot do strankarskih koristi, interesi ljudstva, pravičnosti itd., so jim pa — samo krinke, pod katerimi mislijo, da bodo delali lahko kar bodo hoteli. Pa dolgo ne bo šlo tako!

Po krivici napaden. „Zarja“ je napadla nekega vratarja na ljubljanskem železniškem kolodvoru, češ, da vsiljuje železničarjem „Jutro“. To ni resnično, ker, prvo, „Jutro“ ne prodaja vratar, nego se ono prodaja v knjigarni na peronu in, drugo, železničarji sami radi kupujejo „Jutro“ in jim ga ni treba vsiljevati. Uredništvo „Zarje“ naj se ne da v bodoče mistificirati, ker to je bila gotovo mistifikacija.

Same fehtarije in sleparije. Pretekle dni so se pojavile v Ljubljani neke tuje kutarice. Vrvi imajo čez

pas debele kot veliki zvon pri Devici Mariji v Polju, fehtati pa znajo — non plus ultra. Nekateri ljudje hočejo vedeti, da so te ženske prišle za nekako rekognosciranje na Slovensko in sicer iz Francoskega. Bog nas varuj pred takim importom iz Francije! Kakor bi ne imeli na Slovenskem že dosti fehtarjev v oblekah raznih redovnikov in redovnic, od katerih ljudstvo nima nobenih koristi, pač pa škodo, ker ga ti redovniki in redovnice dobro in temeljito izjemajo.

Slovensko deželno gledališče otvori svojo letošnjo sezono že 16. t. m., torej pol meseca prej kakor običajno. Pokazati hočemo svetu, da naše gledališča od leta do leta napreduje in se razvija. Stremiti moramo vedno dalje in višje, tako da bomo dosegli končno tudi 7 do 8 mesečno gledališko sezono ter da bomo mogli igrati vsak dan v tednu. Kadar dosežemo ta svoj končni cilj, bo naše gledališče povsem utrjeno ter se bo moglo razviti do absolutne dovršenosti. S sezono 1911./12. pa napravimo zopet korak naprej v tem, da podaljšamo igralno dobo vsaj za pol meseca. Vendar je smatrati dobo od 16. septembra do 1. oktobra za **predsezono**, v kateri se ne razvije že ves repertoire ter se ne bo igralo že vsak teden po petkrat. Prava sezona se začne torej šele s 1. oktobrom. Vendar pa se bodo že vse predstave v septembru vršile v abonementu. Tako se abonementom število predstav brez povišanja abonementa zopet zviša in zveča. Abonement začenja torej že s 16. septembrom, ko se uprizoni prvič na našem odru prekrasna drama „Ruy Blas“, najslavnejše delo francoskega romantika V. Huga. V nedeljo, 17. popoldne se igra Anzengrubarjeva ljudska igra „Četrta božja zapoved“, v nedeljo zvečer pa Etbina Kristana drama „Samosvoj“, ki se je igrala lani le enkrat v delavnik ter dosegla sijajen uspeh.

Slovensko gledališče in abonente. V proročunu slovenskega dež. gledališča za sezono 1910/11. je bila vpisana najemnina na sedeže 9000 K, a doseglo se je le 8182 K; najemnina za lože je bila vpisana z 12.000 K, a doseglo se je le 10.613 K, dohodki predstav so bili proračunjeni s 66.000 K, a doseglo se je le 64.440 K; gaže so znašale 66.368 K, dnevna režija predstav 18.369 K, razsvetljava je veljala 4744 K, repertoire 5984 K, godba 16.196 K, zavarovalnina in davek 2740 K. Že te številke kažejo, kako silno naraščajo vzdrževalni stroški gledališča in kako zelo zaostajajo dohodki za proračunom. Ravnateljstvo more zato le z največjo štednjo vzdrževati ravnesje ter mora biti veselo, da pri dosedanjih dohodkih ne pade v velik deficit. Končni blagajniški primanjkljaj minule sezone je znašal 98 K 8 h. Ker pa se plačujejo razni manjši računi (garderoba, material itd.) nazaj, t. j. za že pretekle sezone, znaša s pasivnimi zaostanki vred primanjkljaj minule sezone skupaj 694 K 71 h, ki se je prenesel na račun bodoče sezone. Ta primanjkljaj je prav malenkosten, ako upoštevamo naše dohodke in naravnost ničeven, ako primerjamo ogromne deficite drugih gledališč z velikanskimi subvencijami. A tudi pretekla sezona bi izkazala suficit, ako bi bile abonirane spocetka sezone vse lože. Toda

že spocetka minole sezone je ostalo 16 pol-lož neaboniranih in k tem sta med sezono zaradi rodbinskih nesreč prirasli še dve, tako da je bilo lani 18 pol-lož ali 9 celih lož neaboniranih. Dasi je bila predlanska sezona prav dobra ter sta bili opera in opereta izvrstni, nam je lani ostalo 9 celih lož neodanih. Povodom tega žalostnega dejstva so bile nastale neosnovane govornice, da se naše gledališče s 1. januarjem 1910 zapre. Zaradi teh govoric so se nekateri, ki so bili celo že abonirani, ložam iz bojazni zaradi bodočnosti zopet odpovedali. S tem so se dohodki, na katere se je moglo trdno računati, nepričakovano zmanjšali. Da se izognemo takim bojaznim v našem občinstvu za bodočo sezono, izjavljamo iznova, da je bodoča sezona od 30. marca popolnoma zagotovljena, da so vse pogodbe definitivno sklenjene do konca marca 1912 ter, da je tudi za bodočo obstanek našega gledališča docela zagotovljen. Treba je le, da se slovensko občinstvo v največjem številu odzove našemu vabilu na abonement lož in sedežev. Naj bi ne bilo letos prav nobene lože neodane! Saj je gotovo, da bomo imeli letos zopet prav izvrstno opero in opereto ter prav krasno dramo, z najlepšim repertoarjem. Abonirati se je pri gospe Češarkovi ali pa pri gledališkem blagajniku g. Danilu Sapliji (magistral).

Češka sirkarna. Zadnja beseda o novih „narodnih vžigalicah“. Včeraj smo lojalno priobčili dopis „Češke sirkarne“, ki skuša s slovenskih tal izriniti Ciril-Metodove vžigalice. Ume, da so te nove vžigalice (razširjene pod geslom „Lepa naša domovina“) za trgovce cenejše kakor Perdanove, ker jih namenoma zdaj za reklamo cenejše dajejo in seveda, ker pri vagonu ni a 200 K narodnega davka kakor pri Perdanovih. Trgovec, ki jih prodaja ima tedaj pri vagonu nad 200 K čistega dobička več kakor pri C. M. vžigalicah. Mi o tem, da daje „Češka sirkarna“ kaj za slov. narodne namene, ne vemo prav nič. Doselej pa ni bilo vinarja. Pa tudi, da bi kateri gg. trgovcev večji dobiček odrinil C. M. družbi, nismo še čuli. Družba ima radi nove konkurence veliko škodo, ki je tem očitnejša, ker tudi klerikalci urivajo svoje vžigalice, kjer morejo. Vrhutega pa tudi disciplina trpi, ljudstvo se zbega, da ne ve, kaj je res v korist slovenskih šol. Torej odločno odklanjamo nove vžigalice, tudi če bi bili gg. trgovci bili toliko poštenjaki, da bi Družbi dali večji dobiček. Mi le želimo, ko se bo delalo prihodnjih pogodb s tovarno — oziroma poklicani činitelji na Češko sirkarno, in ji — že možno — mesto „Landerbanki“ izročiti dobavo vžigalic. **Dotlej pa roko stran od C. M. vžigalic,** ki so lani nesle nad 10.000 K naši šolski družbi. Ven z vsemi drugimi vžigalicami!

Olika ljubljanskih Nemcev in Nemškutarjev. Iz občinstva smo dobili naslednjo pritožbo: Včeraj okoli polnoči je stala pred ljubljansko pošto večja gruča tukajšnjih znanih Nemcev in Nemškutarjev, (imena za danes še zamočimo). Kar pride mimo sobarica Hotela pri Maliču, ki je nesla iz Slovene kavarne črno kavo, ko jo zagleda Nemci planejo kakor besni volkovi k nji in hočejo dokazati svojo pristno germansko kulturo na način, ki žali vsak najprimitivnejši čut

in pravosti. Sobarica je bila v veliki zadregi, ker si ni mogla pomagati, to opazi portir hotela pri Maliču, skoči k „olikani“ nemški družbi, ter reši sobarico iz nedostojne družbe Nemcev. Ko ti vidi, da jim je portir odvedel plen, začno se prav po germansko dreti in kričati: Hausknecht, in enake psovke. Mimoidoči pasanti so se zgrajali nad tem kričanjem, a ko so zvedeli za vzrok tega germanskega razburjenja, so glasno obsojali postopanje ljubljanskega „Herrenvolka“.

Ravnateljstvo užitinskega zakupa. Z ozirom na dnevno vest v št. 554. Vašega lista z dne 12. t. m. „Ravnateljstvo užitinskega zakupa“ Vas pozivljamo, da sprejmete in objavite po zakonitih predpisih nastopni popravek: 1. Ni res, da je bila pretekli teden pri podpisnem ravnateljstvu deputacija užitinskih paznikov radi draginske doklade; res pa je, da ni bilo pri ravnateljstvu nobene deputacije in da sploh nihče ni znil besede radi draginske doklade. — 2. Ni res, da se je štirim paznikom odtegnila stanarinska doklada za eno četrtneto v znesku 30 K; res pa je, da se je istim ta stanarina, ki se navadno izplačuje za 3 mesece naprej, izplačevala v mesečnih anticipatnih rokih, to pa zaradi tega, ker so bili dotični pazniki v disciplinarni preiskavi. — O tem povodu obžaluje podpisano ravnateljstvo, da je bilo čestito uredništvo „Jutra“ že večkrat mistificirano o stvareh, ki se tičejo mestnega užitinskega zakupa in njega uslužbencev, in je objavilo neresnična poročila, čemur bi se bilo čestito uredništvo lahko izognilo, če bi se hotelo prej poučiti pri podpisnem ravnateljstvu, katero je drage volje v to svrhu na razpolaganje. — V Ljubljani, dne 12. septembra 1911. Ravnateljstvo mestnega užitinskega zakupa. — Ig. Valentičič. — Grasselli.

Izpred dunajskega upravnega sodišča. Pod predsedstvom senatnega predsednika Reissiga se je pečalo včeraj upravno sodišče z jako zanimivim slučajem, ki jasno osvetljuje postopanje davčne uprave. Razpravljala se je pritožba ljubljanskega notarja H. Hudovernika proti nekemu odloku finančnega ministrstva. Imenovan notar je namreč posredoval med dvema trgovcema glede prodaje oziroma nakupa neke trgovine, ter dogovor med obema izrečno naznačil kot predpogodbo. Finančna uprava pa je zvišala notarju Hudoverniku pristojbino za svoto 3000 K, ker po njenem mnenju ni predložil te pogodbe v svrhu odmere pristojbin. Na pritožbo notarja Hudovernika je na finančno ministrstvo določilo, da se odmerjena pristojbina zniža na svoto K 100 z motivacijo, da naj se ta svota vpiše kot zvišanje pristojbine. Tudi proti temu odloku se je notar Hudovernik pritožil na upravno sodišče in se skliceval na dejstvo, da je notar po odredbi z dne 10. julija 1856. odgovoren le po § 418 davčnega zakonika ne pa določitvam pristojbinskega zakona; finačno ministrstvo se je pa sklicevalo na dejstvo, da omenjena odredba pride v poštev le v internem poslovanju ministrstva, ter ne vsebuje nikakega obveznega predpisa. Pri obravnavi je skušal zastopnik finančnega ministrstva dokazati, da se gre v Hudovernikovem slučaju za pravo in veljavno pogodbo, ter zahteval, da sodišče zavrne njegovo pritožbo kot neutemeljeno in potrdi odmerjeno pristojbino kot kazni, ker Hudovernik ni javil sklenjene pogodbe pristojbinski komisiji. Upravno sodišče je pa razveljavilo v polnem obsegu odlok finančne uprave in finančnega ministrstva ter potrdilo popolno pravilno postopanje in pravno naziranje notarja Hudovernika.

Državni uradniki prirede v nedeljo 17. t. m. ob 11. uri dopolne v veliki dvorani „Mestnega doma“ manifestacijski shod vseh državnih uradnikov in učiteljev. Na shodu se bo poročalo o službeni pragmatiki in o zahtevah uradništva. V teh časih vseobče, neznosne in vedno naraščajoče draginje se noben gospodar za svoje uslužbence tako malo ne briga, kakor država za svoje uradnike. Uradniki hočejo z mogočnim glasom vzdriniti vladu, da ta prepreči katastrofo, ki bi najobčutnejše zadela ves državni ustroj! Uradniki! Vsi do zadnjega na shod! Naš složni in skupni nastop ne sme in ne more ostati brez uspeha!

Gospodom davčnim uradnikom. Za 17. t. m. nameravani manifestacijski shod davčnih uradnikov se iz važnih vzrokov preloži. Dan katerega se bode shod vršil, naznanil se bode javno in po posebnih vabilih.

II. zaupni sestanek narodno-radikalnega dijaštva se vrši v dneh 22. in 23. septembra v Ljubljani, v mali dvorani „Mestnega doma“. Obravnave se bodo sledeče teme: 1. Radikalizem in narodno-napredno dijaštvo. 2. Radikalizem in socialna demokracija. 3. Organizacija. 4. Starejšinsko vprašanje. K sestanku imajo dostop člani narodno-radikalnih društev, abiturienti in od pripravljalnega odbora

MALI LISTEK.

JOSO JURKOVIČ:

Fanny.

Bilo je v nedeljo popoldne sredi oktobra. Sonce je sijalo plaho, kakor je bil poln; tu je spal delavec iztegnjen podolgem po klopi, tam sta se stiskala dva in šepetala, otroci so kričali in jokali, dame so važno promenirale, penzionisti in diurnisti so brali obilgato „Kronen-Zeitung“. Parkrat sem šel po drevoredu in iskal primernega prostora kje na samem, da se lahko pogovorim sam s seboj in posanjarij. Nazadnje sem našel klop, ki je bila malo bolj oguljena od drugih; ko sem se dodobra prepračil, da ni nevarna hlačam na najbolj trpežnem mestu, sem se vsedel in vzel časnik v roke, kar je najprimernejše, če hoče človek dramati. Kmalu prisede deklet, ne več najmlajše, tudi s časnikom v roki. Dvakrat ga je prelistala, položila ga malomarno na klop in se zadržala po drevoredu. Čudna se mi je zdela njena zamišljenost, ki je redka lastnost na

Dunaju. Začel sem pogovor, ne iz zabave ampak iz radovednosti. Ni bila skopa z besedami, vendar je govorila nekako prepočasi in preodločno, da je bila moja radovednost še večja.

Dajal sem vprašanjem bolj nepomembno lice in pogovor se je razplel, da sva govorila kot stara znanca, „A, vi ste s Kranjskega, Kranjce imam jako rada, lepi fantje so, samo malo preveč bojazljivi, preveč plahi.“ Sicer sem ugovarjal, a ni pomagalo.

„Veste, poznam jih dobro. Eden je bil nekoč zaljubljen v mene. Ko sva hodila ob večerih na sprehod, me je vedno spraševal, če se bojim, da me bo srečal kak znanec. Vedela sem, da sprašuje samo iz strahu, da bi prišel s človekom v dotiko. Ne vem, kje j zdaj tisti fant, mogoče je že doštudiral, zakaj priden je bil. Ne vem, zakaj sem ga mučila, naj me pelje v nočno kavarno, ki se je tak bal. Škoda zanj, da je bil tak, ker ne bo nikdar vedel, kaj je življenje.“

„Ali vi veste, kaj je življenje?“ „O, vem jako dobro! Vsak, ki govori z vami odkrito, če ni slučajno hinavec, pozna življenje. In jaz govorim odkrito. Neodkriti so samo tisti, ki imajo ideale, a kdor ima ideale, ne pozna življenja.“

Prosimo vas, kaj pa je to — ideal? Ko sem bila stara sedemnajst

let, sem bila dva dni idealna. Saj veste, ko je deklet v tistih letih, mora imeti fanta in biti idealna, če ne zavoljo drugega, zavoljo manire. Tako sem morala biti idealna, ko sem si našla fanta. Bogve kaj ravno ni bil tisti fant, zdaj bi rekla, da je bil tepec, ampak ugajal mi je zavoljo ščipalnice in dolgih las. To sta dve jako lepi lastnosti pri moških, ki ju cenim še zdaj. Nekaj večerov sem ga videla v parku, in ker ni mama preveč name pazila, sem prišla kmalu z njim skupaj. Ali po prvih besedah je bilo tudi idealizma konec. Ko mi je povedal, da je komptuarist in začel izgovarjati počasi besede, kakor bi bile blagoslovljene, mi je nerodno stopil na nogo, da sem zajela. Kaj pomeni zaljubljenost, niti ne vem. Hodila sem sicer z njim bolj iz navade in nagajivosti, ampak ko sem enkrat ostala doma, mi je bil dolg čas. Ko je govoril o ljubezni, sem se mu na glas smejala. Včasih sem skoro mislila, da je dober človek, samo neroden in reven v besedah. Pa je dobro, da sem se varala v mislih, drugače ne bi poznala življenja ... Pred pustom me je zvilnil na ples in me zapeljal. Takoj drugi dan sem vedela, da ga ne bo več in ni mi bilo žal. Enkrat bi ga bila še rada videla, kaj bo rekel, ko me zagleda. Vedela sem, kje je, zato sem

ga počakala pred trgovino. Bled in trepetajoč je stal pred mano in smilil se mi je, da sem ga morala tolažiti; revež se je bal, da mu bom skvarila karijero.

Ko sem šla proti domu, sem se na glas smejala, pa to ni bil več moj navadni smeh, in v ustih mi je bilo, kakor ti bila videla stenico v kozarcu. Nisem več videla nikdar tega fanta. A hvaležna sem mu, da mi je pokazal sebe in življenje. Od takrat se skoro jezim nad idealisti, ker se mi zdijo hinavci, ker se ne upajo odgaliti ideala, ker vedo, da ga ni in lažejo sami sebi. Vidite, ko pogleda enkrat človek tako globoko, takrat razume, kaj se pravi tout comprendre c'est tout pardonner. In potem se lahko smeje, če hoče. Ali mislite, da je to dobro?

Ne vem, ampak zdravo je zlasti za pluča, ker se človeku ni treba jeziti. To je seveda posebne vrste zdravilo, ki ga ni priporočati vsakemu ... Tako je pravila tisto popoldne Fanny, a jaz ji nisem verjel in tudi zdaj se mi zdi, da so to same teorije.

Slovinci darujte za „Sokolski dom“ v Borovljah.

vabljeni. Vse informacije daje „Prosveta“, Ljubljana, Mestni dom.

Prekupci na ljubljanskem trgu ne bi smeli kupovati živil pred deseto uro dopoldan, ker ako začnejo kupovati bolj zgodaj, povečujejo že itak nezno draginjo. Naj se napravi v tem oziru red, ker zahteva je pravičnost in zdrava pamet, da dobi na ljubljanskem trgu živila najprej ljubljansko prebivalstvo, prekupci pa šele potem, ako ono vsega ne pokupi.

Graški mestni uradniki dobe vsled nezno draginje enkratno doklado v znesku 10% letne plače, drugi uslužbenci pa 5%.

Cvetlični dan. Vse one dame, ki sodelujejo pri cvetličnem dnevu se prosijo, da pridejo zanesljivo 21. t. m. ob polu 6. uri popoldne v damsko sobo v „Narodnem domu“ na sejo. Cenjene dame in vsi drugi, ki hočejo nakloniti cvetlice za cvetlični dan, naj jih pošljejo na naslov Amalije Widrove v Selenburgovi ulici.

Zgradba „Razgleda“ na Golovcu. G. Anžič je pričel vrhu Golovca s stavbo za restavracijo. Razgled s tega

mesta na Gorenjsko in ljubljansko mesto je zelo vabljiv.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rožni dolini priredi v nedeljo, 17. t. m. svojo ustanovno veselico v gostilniških prostorih g. Tabor v Rožni dolini in sicer ob vsakem vremenu. Program je raznovrsten, začetek ob 3. uri popoldan, vstopnina 20 vinarjev, a otroci v spremstvu staršev so vstopnine prosti. Priporočamo narodnemu občinstvu to prvo javno prireditev mladega pevskega društva.

Opozorjamo na današnji oglas narodne tiskarne Maček & Komp., ki jo priporočamo.

Občni zbor „Slovenske filharmonije“ se vrši danes točno ob 8. uri zvečer v restavraciji „pri Rimljanu“ (Val. Mrak) na Rimske cesti št. 4. — Da se doseže sklepčnost, prosimo se mnogostevilne udeležbe.

O. BERNATOVIC
Ljubljana. — Mestni trg. — Ljubljana.
Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Najnižje cene, solidna postrežba.

prepelje te dni v Maroko. V tukajšnjih diplomatskih krogih se smatra položaj kot skrajno resen in se že dvomi nad mirno rešitvijo maroškega vprašanja.

London, 13. septembra. Angleška vlada je odredila, da se vse obrežje britanskega otočja udrži. Vse posadke obrežnih mest so pomnožene ter istim prideli vojne ladje.

Bruselj, 13. septembra. Kralj Albert, ki je hotel oditi na daljše potovanje na Tirolsko ter bil že na poti, se je nenadoma vrnil nazaj, ter se ne poda letos nikamor. Takoj po svoji vrnitvi je imel daljše posvetovanje z vojnim ministrom, ki mu je predložil vse mobilizacijske načrte. Kralj je odobril postopanje belgijske vlade. Tudi tukaj se smatra mednarodni položaj radi maroškega konflikta skrajno resnim.

Eks-šah na begu?
London, 13. septembra. Semkaj došla poročila iz Teherana javljajo, da so čete eks-šaha Mohamed Alija doživele občo en poraz; čete so baje popolnoma poražene, Mohamed Ali je na begu v transkaspisko Rusijo. Oficijelno te vesti še niso potrjene in se jih tukaj ne smatra resničnim.

Draginjske demonstracije.
Pariz, 13. septembra. Danes se je vršil tukaj velik šhod, na katerem se je protestiralo proti vedno naraščajoči draginji. Po shodu je prišlo do velikih izgrediv. Vojaštvo je posredovalo, prišlo je do velikih spopadov med vojaštvom in demonstranti, katerih je bilo večje število ranjenih.

St. Etienne, 13. septembra. Tukaj je prišlo do velikih draginjskih demonstracij. Prebivalstvo je prodrlo kordon dragoncev, ki so čuvali mestno tržnico. Demonstrantje so popolnoma opustošili tržnico. Dragonce so obsuli s kamenjem tako, da je več ranjenih, tudi med demonstranti je veliko ranjenec.

Pariz, 13. septembra. Iz province prihajajo poročila o velikih draginjskih nemirih. Položaj je skrajno resen.

Kolera.
Budimpešta, 13. septembra. Vsi uslužbenci tukajšnje epidemijske bolnice so oboleni na kolero, portir bolnice je že umrl. V mestu vlada veliko razburjenje.

Brno, 13. septembra. V vasi Zabřeh se je pojavil en smrten slučaj kolere.

Plevlje, 13. septembra. Kolera se po Novem Pazaru razširja z največjo naglico. Povprečno umre na dan do 80 oseb. Prebivalstva se polašča nepopisna panika. Meščani beže iz mest in se skrivajo po vaseh. Položaj je obupen.

Tatvine v pariškem Louvru.
Pariz, 13. septembra. Komisija, ki je pregledala radi tatvine slike „Mona Lisa“ muzej Louvre, je konstatirala, da manjka v muzeju 323 slik, ki so navedene v katalogu, a so tekom časa izginile. Med ukradenimi deli se nahaja mnogo starih umotvorov.

Zrakoplov zgorel.
Berlin, 13. septembra. Nemški vojaški zrakoplov M III, ki se je udeleževal vojaških vaj na Pomorjanskem se je vnel in popoloma zgorel. Pasazirji so se mogli še pravočasno rešiti.

Izbruh Etne.
Kataniya, 13. septembra. Ravnatelj observatorija na Etni javlja, da se je na vulkanu pojavilo 54 novih žrel, ki se iz njih vali dim ter pepel. Lava je zasula železniško progo.

Razne vesti.

*** Rudeči nagelj in politika.** Rudeči nagelček ima kot politični znak svojo zgodovino. Ludvik II. burbonski — 1862 do 1866 — je napravil rudeči nagelj na Francoskem zelo popularnim. Vojaki so ga nosili in Ludvik si je v ječi preganjal čas s tem, da je gojil in zalival lonce z nageljni. Njegova žena je med tem zaman nabirala upornike, Ludvik je dejal svojemu zdravniku: „Kdo bi si mislil, da se moja žena vojskuje in zmaga, ko jaz gojim in zalivam nageljčke.“ S tem je nagelj postal za Bourbonce najljubša cvetka. — V času francoske revolucije od leta 1793. dalje je igral rudeči nagelj zelo važno vlogo. Na poti k guillotini so nosili na smrt obsojeni rudeči nageljne „nageljne strahu“ — aillet d'Loireur. — Ko so prognanci zapuščali svoje domove, so jim dekleta pripenjale pri odhodu rudeče nageljne, katere so shranjevali kot znak hrabrosti in simbol ljubezni. Zaljublenci so si dajali šopke rdečih nageljev na prsih. V znamenju rdečega nageljna je Napoleon I. leta 1802 izbral rudeče obeske za častno legijo. Kakor Francozom tako se je tudi Belgijcem ta cvetka zelo priljubila, toda le med delavskim ljudstvom. Na umotvorih inozemskih umetnikov vidimo ženske z nageljkom v roki. Na Gorenjskem so prav posebno rudniški delavci ponosni na svoje nagelj-

ne, ki vise z oken lesenih hiš. Z marsikaterega okna vise po cel meter dolga stebila polno rudečih cvetov. (Engadinski nagelj). Taki nasadi so prava dragocenost v družini in se podedejo od roda do roda. Pred leti, ko je avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand želel imeti tak nasad iz rdečih nageljev, je dolgo časa trajalo, predno ga je bil v stanu dobiti. — Tudi na Nemškem je med delaystvom zelo razširjena ta cvetka. Na Španskem pa je rdeči nagelj narodna cvetka. Cesar Viljem II. je tudi rad imel rudeči nagelj, priljubljen pa je bil prav posebno predsedniku naših Združenih držav Mac Kinleyu. Po njegovem umoru je celo predlagal nek poslanec v parlamentu, naj se proglasi rudeči nagelj kot oficijelen znak države Ohio. — Sedaj pa nosi rudeči nagelj delavstvo vsega sveta kot znak razredne zavednosti.

*** Koliko plačajo kraljice in cesarice za svoje obleke.** Največji vsakoletni krojaški račun dobi nizozemska kraljica Viljemina. Račun znaša navadno 96.000 kron. Ruska carica ima sicer za svoje toalete veliko več denarja na razpolago, vendar ne ljubi preveč dragocennostnih oblek. Nosi navadno enostavne temne obleke. Vsekakor pa znaša njen vsakoletni račun za obleke najmanj 80.000 kron. Italijanska kraljica Helena porabi vsako leto za obleke 72.000 kron, nemška cesarica 40.—60.000 kron, angleška kraljica 48.000 kron.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik
Milan Plat.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službo 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dijak ali dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje pod jako ugodnimi pogoji. Poselna, zračna soba. Ponudbe pod „P. J. 100“ na upravništvo „Jutra“.

Pletilni stroj št. 10 (Patent Wederman 35 cm) skoraj čisto nov, dalje krasna papiga, govori izvrstno, se radi odpotovanja ceno proda. Ljubljana, Poljanska c. 60, vrata 26. 545/3—2

Dva izurjena stolarska pomočnika izučena tudi v mizarstvu sprejme „Stolarna v Sodražici“.

Knjiga za 1. mestni dekliški licej se prodaja Sv. Petra cesta št. 28. trgovina. 549/2—1

Hiša na prodaj. Ježica številka 53. Cena 2500 K. 383/2—1

Priljubljena hiša in dimnikarska obrt se proda. Poizve se pri Fr. Vrhovcu dimnikarskemu mojstru. 385/3—1

Večjo množino velikih in malih praznih zabojev, ceno proda L. Lavš v Tržiču, Gorenjsko. 386/3—1

Stanovanje s 3 lepimi sobami se odda takoj ali z novembrom. Cena nizka. Več Kristof-Bučar.

Droge elter (Klendl) in dobro ohranjen Mayers Conversations Leksikon 21 knjig, nov veljal 200 K, sedaj samo 50 K se proda. Ponudbe pod I. B., poste restante, Ljubljana, do 18. t. m. 546/2—1

Spretnega akvaterja sprejme anončna pisarna „Hermes“, Kolodvorska ulica 41. 3-1

Prevzemem gostilno na račun, eventualno v najem, tu ali na deželi. Naslov pove „Prva anončna pisarna“. 550/2—1

Mlada šivilja, slovensko-laška, boljše družine, želi takojšno nameščenje k otrokom in za šivanje. Naslov: Elvira, Prisojna ulica 3.

Sprejmejo se dijaki na hrano in stanovanje na Emonski cesti 10.

Dr. Evgen Galatia
odpotoval.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna
Ljubljana, Jurčičev trg 3
priporoča svojo veliko zalogo raznih
jestvin, finih namiznih in
desertnih vin, likerjev, ko-
njaka in šampanjca.

Eksport kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene.
Za veselice dam blago tudi v komi-
sijsko prodajo.

Spemini gospe Toselli.

Obširno razpravlja gospa Toselli v svojih spominih o dogodkih, ki so se dogodili na saškem dvoru ob priliki smrti kralja Alberta. Ko je Lujiza prišla v Sibileort, kjer je umrl kralj Albert, bil je novi kralj Jurij jako zadovoljen in vesel, pozdravil jo je kakor služkinjo in ukazoval na vse strani, samo, da je čul večkrat naslov veličanstvo. Ko se je dvor mudil pri trupu umrlega kralja, je princezinja Matilda naenkrat vskliknila: Hitite vendar, zajutrek je že pripravljen, jaz umrem gladi! Toselli pripoveduje nato, s kakim navdušenjem in naglico je praznila princezinja Matilda kozarce piva, ter da je s tem prekosila vse navzoče moške. Lujiza se je odstranila od družbe in odšla k mrtvemu kralju, kjer je našla kraljico — vdovo Karolo, zatopljeno v molitev. Obe sta nekaj časi molili ob odru mrtvega kralja, a Lujiza je odšla nato zopet k družbi, kjer se je ravno vršila živahna debata o raznih vprašanih dvorske etikete; princezinja Matilda je zahtevala in dokazovala, da ima na dvoru prednost pred prestolonaslednico Lujizo, ker je starejša od nje; prestolonaslednik je temu ugovarjal, naker je Lujiza sama rekla: storite kar hočete, meni je čisto vseeno! Ko sta prestolonaslednik in prestolonaslednica odšli v svoje prostore, jih je tam navzoči dvorni maršal pozdravil z besedami: Vaši kraljevski visočanstvi sta sedaj prestolonaslednika, jaz pa kakor ves saški narod želi, da vaju pozdravimo kar najprej kot kraljevsko dvojico. Saško prebivalstvo je pri pogrebu novega kralja pozdravljalo; a ta je bil jako slabe volje, ker mu je pogreb trajal predolgo časa in vedno je spraševal svojo okoličico; ako bo kmalu konec ceremonij. — V nadaljevanjih pripoveduje bivša prestolonaslednica o vzrokih svojega bega iz Draždan. Razmere na dvoru so postajale dana na dan neznošnejše. Pisala je dolga pisma svojemu bratu poznejšemu gospodu Wölflingu, pripovedovala mu je kako je nesrečna in prosila pomoči. Nekega novemberskega jutra plane nenadno v njeno sobo, njena največja sovražnica, prva dvorna dama v. Fritsch ter ji začne očitati njeno preveč intimno in prijateljsko občevanje z učiteljem fran-

coščine Gironom. Pozvala je dvorno damo, da naj gre takoj z njo k prestolonasledniku, kjer naj ponovi svoja sumničanja, a v. Fritsch tega ni hotela storiti. Zato je šla sama k njemu, a ta se je kaj malo menil za njene besede. Razmere so postale od dne do dne neznošnejše in Lujiza se je odločila k begu. Iz Draždan je najprej prišla v Salzburg, svoje duševno razpoloženje opisuje s sledečimi besedami: Bilo mi je kot izgnanka, ki ne bo videla nikdar več svoje domovine; a vsaka izgnanka nima te grozne zavesti, ki sem jo imela jaz, zapustiti svoje najdražje na svetu! ... V teh trenutkih sem se zavedala, da sem prenehala biti saška prestolonaslednica. V Solnogradu je obiskala svojega očeta, ki mu je povedala neznošne razmere na saškem dvoru, a ta ji ni hotel verjeti in ji očitati, da pretirava, svetoval ji je, da naj se vrne v Draždane. Ako ji je soprogovoril o kakem interniranju gotovo ni mislil na blaznico ampak na kako zdravilišče. A Lujiza mu je odgovorila: Ves svet ve, da je Sonnenstein, kamor so me hoteli odpeljati, blaznica. Nato je zopet pisala svojemu bratu Leopoldu, ki je dospel v Salzburg, kjer sta se potem dogovorila o begu v Švico.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Položaj v Maroku skrajno resen.
Pariz, 13. septembra. Francoska vlada je že sestavila svoj odgovor na nemško noto ter ga odposlala svojemu poslaniku v Berlin. Cambon bo izročil odgovor francoske vlade nemškemu zunanjemu uradu v nedeljo ali ponedeljek. Francoska nota je popolnoma tajna.

Pariz, 13. septembra. Španske čete so doživele v Maroku občuten poraz; ob nabrežju so Maročani napadli en španski regiment ter ga popolnoma uničili.

Madrid, 13. septembra. Z ozirom na poraz španske vojske v Maroku je vlada odredila mobilizacijo. 16.000 mož se

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Najcenejše in najboljše se nakupi vse in tudi pisarniške šolske potrebščine v trgovini papirja IV. BONAČ, LJUBLJANA Šelenburgova ulica, nasproti glavne pošte.
Solidna postrežba. — Blago najboljše vrste v največji izberi.

Trgovec ali obrtnik
mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik, ki noče biti skrit samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele, bo inseriral v „Jutru“
ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Dva ali tri dijake

iz boljših hiš se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove Prva anončna pisarna, Frančiškanska ulica 8.

Lepe velike
trgovske prostore
z opravo v Kamniku na Glavnem trgu odda v najem F. CVEK v Kamniku.

Mirna stranka

brez otrok išče stanovanja z 1 sobo ter drugimi pritlikinami za mesec oktober če mogoče v bližini juž. kol. Natančneje pri g. Šnidaricu v Slomškovi ulici št. 17.

Sprejme se v trajno delo več
izurjenih šivilj.
Michaliček-Rihar
Šelenburgova ulica št. 4.

Deklica

se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove upravništvo „Jutra“.

L. J. Fröhlich
sobni slikar in plesarski mojster, dekoracije, napisi in cerkveno slikarstvo
Ljubljana, Hrenova ulica 17.
Poštno-hranilnični račun št. 67.626.

SODE

dobro ohranjene, stare in nove, velike in male, prodaja
IVAN BUGGENIG
sodar
Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dea

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster
V LJUBLJANI
— Sodnijska ulica št. 3 —
Dobe se tudi izgotovljena obuvala. Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico
v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 13,
(v hiši g. Moharja) nasproti cerkve,
sprejema poročila za uredniški del
lista, oglase, naročnino itd.
Uradne ure od 8.—12. in od 2.—6.

Šolske knjige

za vse šole
v najnovejših odobrenih izdajah
ter vse šolske potrebščine v
najboljši kakovosti priporoča po
zmerni ceni

L. Schwentner
v Ljubljani
Prešernova ulica št. 3.
Poslopje Mestne hranilnice.

Na drobno! Na debelo!

Vse vrste šolskih knjig,

vse šolske potrebščine ter vse šolske zvezke in preparacije
po najnižjih cenah brez konkurence priporoča

FR. IGLIČ
v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 11—12.

Vse
na tujakšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi
v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg
Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Seznam učnih knjig se dobivajo zastoj.

Klavirje,

pianine in harmonije
le prvih svetovnih tvrdk na obrot
po K 18.—

Ravnokar največja zaloga malo čas
izposojenih pianinov po jako nizki ceni
ALFONZ BREZNIK, Kongresni trg 13.
učitelj „Glasbene Matice“

Iako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane
četrtletno K 1.80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite
ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Ravnokar došlo sveže jesensko blago.

Najmoderneje fino izvršene obleke,
raglane, površnike in pelerine za
gospode, dečke in otroke, kakor tudi
:: konfekcija za dame in deklice. ::
Prodajam najmoderneje klobuke od veleznanih tvrdk
Hückl, Pichler in Bossi po K 2.90.

Brez konkurence. — Priznana nizke cene.

:: Angleško skladišče oblek ::
O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860.58.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.
Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah
Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal
in okenskih plošč.
Škode cenjuje takoj in naključno.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in občnkoristne
namene.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohoštvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh
mogočih sestavah. — Tekom leta 1910. zavarovalo se je 19.215 oseb za kapital nad 155 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1014
milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 392 milijonov kron.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad:
K 5.000.000. K 610.000.
Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

Kavarna Leon

Ljubljana, Stari trg.

Cenjenim p. n. gostom in slav. občinstvu iz Ljubljane in dežele
naznanjam, da sem svojo kavarno popolnoma na novo
preuredil in opremil. Točna postrežba. Karambolistom na
Kranjskem sem na razpolago vsak čas na karambol-match.

Odprto celo noč.
Z velespoštovanjem **F. L. Pogačnik.**

Stariši! Ko pripeljete otroke v Ljubljano v šolo,
ne pozabite obiskati trvdke

Maček & Comp.

na Franca Jožefa cesti
v bližini glavne pošte, kjer dobite po najnižji ceni največjo izbero
izgotovljene obleke.

Park-hotel „TIVOLI“

Automobilne vožnje
na deželo in po mestu.
1. kilometer 70 vinarjev.
Kolodvor-pošta ali obratno 30 vinarjev.
Pošta-hotel „Tivoli“ ali obratno 30 vinarjev.
Za daljše vožnje po dogovoru.

